

Додаток №11
до наказу № 153 від 05 листопада 2024 р.

Схвалено:

Вченою радою Державної наукової установи
«Центр інноваційних технологій охорони
здоров'я» Державного управління справами
«17» жовтня 2024 року (протокол № 3)

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ УСТАНОВИ
«ЦЕНТР ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс академічної доброчесності Державної наукової установи «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами (далі - Кодекс) визначає загальні морально-етичні принципи та правила поведінки учасників наукової та освітньої діяльності у Державній науковій установі «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами (далі – ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС), якими вони повинні керуватися під час провадження науково-дослідної роботи та викладання, а також визначає процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності та види відповідальності за її порушення.

1.2. Кодекс розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо (лист МОН України від 15.08.2018 № 1/11-8681), Статуту ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС. В тексті Кодексу використано інформацію з відкритих джерел електронних ресурсів – сайтів (включаючи нормативну базу) вітчизняних і закордонних закладів вищої освіти, національних та міжнародних установ і асоціацій, рекомендації Міністерства освіти і науки України, дані національних та міжнародних опитувань тощо.

1.3. Метою Кодексу є утвердження моральних цінностей, соціальної активності та відповідальності у кожного члена наукової спільноти ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, формування академічних цінностей та високої академічної культури в учасників наукового процесу, високого рівня наукових, професійних і загальних компетентностей здобувачів вищої освіти; підвищення позитивного іміджу та ділової репутації ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС у вітчизняному та міжнародному освітньому просторі; забезпечення необхідних умов для реалізації здібностей і талантів учасників науково-освітнього процесу, якості вищої освіти.

Кодекс спрямований на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, зокрема освітній, науковій, управлінській, а також на підтримку сприятливого морально-психологічного клімату у колективі.

2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Наукові працівники, здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, докторанти ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС зобов'язуються дотримуватися правил і норм, визначених цим Кодексом, спираючись на принципи:

Чесність і порядність – основа науково-дослідної та освітньої діяльності, що передбачає нетерпимість та несприйняття будь-яких корупційних проявів, неприпустимість жодних форм обману, наукового шахрайства, плагіату або інших форм нечесної поведінки, які негативно впливають на якість освітньої та наукової діяльності, неетичної поведінки, зведення наклепу, словесного приниження інших учасників наукового та освітнього процесів, у тому числі й у відкритому інтернет-просторі, навмисне завдання шкоди приладдям, матеріалам, документам, що використовуються у процесі освітньої та наукової діяльності.

Законність – у разі виявлення недоброчесної поведінки порушники повинні нести відповідальність згідно з нормами чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

Відповідальність та дотримання авторських прав – забезпечення високої якості освітньої діяльності, наукових досліджень на усіх етапах їх здійснення (від початку до оприлюднення результатів власних досліджень), повага та дотримання норм законодавства про авторське право, посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, результатів наукових досліджень тощо, усвідомлення можливості настання відповідальності за наукову роботу із завідомо для них низькою якістю, за використання наукових результатів інших осіб без їх дозволу та без посилань на відповідні джерела, а також за інші порушення авторських прав.

Взаємна довіра та взаємодопомога – вільний обмін ідеями та інформацією в академічному та науковому середовищі, співпраця та вільне продукування нових ідей, орієнтація на суб'єкт-суб'єкту або партнерську взаємодію.

Повага – виявлення поваги як до себе, так і до інших, незалежно від віку, статі та статусу; уникнення зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

Толерантність та недискримінація – утвердження і дотримання принципу толерантності у своїй діяльності; визнання, повага та цінування різноманіття наук, сфер дослідницьких інтересів, наукових поглядів та ідей, дослідницьких принципів і методів; недопущення будь-якої дискримінації з причин гендерної, етнічної, національної приналежності, мови, сексуальної орієнтації, політичних та релігійних поглядів, суспільного чи фінансового статусу, а також на підставі приналежності до певних наукових шкіл чи установ.

Прозорість та доступність – висвітлення своїх напрацювань, наукових та навчальних здобутків відповідно до засад відкритої науки, перевірка на унікальність наукових, кваліфікаційних та інших текстових робіт та їх оприлюднення.

Академічна грамотність – засвоєння відповідних теоретичних знань, практичних навичок і вмій щодо здійснення досліджень, формування наукових результатів, оформлення таких результатів у вигляді наукових праць.

Орієнтація на якість – створення якісного наукового матеріалу, надання можливості учасникам наукового та освітнього процесу безперервного вдосконалення їх професійних навичок, постійне вдосконалення своєї кваліфікації.

Партнерство та взаємодопомога – створення атмосфери довіри в науковому середовищі, яке сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей, розподілу обов'язків та ризиків; мінімізація міжособистісних конфліктів та сприяння академічній мобільності, орієнтованість на співпрацю та партнерську взаємодію, протистояння будь-яким формам дискримінації, негативному впливу інших осіб.

Імперативність академічної доброчесності – неухильне дотримання академічної доброчесності, усіх норм, що закладені в Кодексі, вимог законодавства.

3. НОРМИ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Дотримання академічної доброчесності науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову та викладацьку діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4. ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства:

- плагіат фрагментів письмових робіт та повних текстів;
- плагіат ідей, даних, моделей, ілюстрацій тощо;
- відсутність належних посилань за відсутності привласнення авторства; помилки цитування.

4.2. Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів:

- дуплікація публікацій – публікація однієї і тієї самої наукової роботи (цілком або з несуттєвими змінами) в декількох виданнях, а також повторна публікація (цілком або з несуттєвими змінами) раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових наукових робіт;
- дуплікація наукових результатів – публікація повністю чи частково одних і тих самих наукових результатів у різних статтях, монографіях, інших наукових працях як нових результатів, які публікуються вперше;
- подання у звітах із виконання різних наукових проєктів тих самих результатів як таких, що отримані при виконанні відповідного проєкту;
- агрегування чи доповнення даних – суміщення раніше опублікованих і нових даних без їх поділу з відповідними посиланнями на попередню публікацію;
- повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію цих даних та раніше виконаного їх аналізу.

4.3. Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях:

- наведення у письмових роботах здобувачів та в наукових роботах вигаданих чи неперевірених даних, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо;
- посилання на вигадані джерела інформації або навмисне посилання не на справжнє джерело;
- приписування іншим особам текстів, думок чи ідей, яких вони не висловлювали чи не публікували.

4.4. Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень:

- необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань (таке, що не базується на повторних чи додаткових дослідженнях, вимірюваннях або розрахунках, виправленні виявлених помилок тощо);
- наведення в наукових роботах свідомо змінених літературних даних та даних, отриманих із інших джерел; зокрема, статистичних даних, результатів експериментів,

розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо без належного обґрунтування причин і зазначення методики їх корегування;

- наведення неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок.

4.5. Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання:

- здавання або репрезентацію різними особами робіт з однаковим змістом як результату власної навчальної діяльності; написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах;

- використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та ін.) при виконанні групових контрольних заходів з однаковими варіантами;

- несамотійне виконання завдань у випадках, коли не дозволяється отримання допомоги, або незазначення інформації про отриману допомогу, консультації, співпрацю тощо; отримання іншої несанкціонованої допомоги при виконанні тих завдань, які передбачають самотійне виконання.

4.6. Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування:

- включення до співавторів наукових публікацій осіб, що не брали кваліфікованої участі в їх підготовці;

- невключення до співавторів наукових публікацій осіб, що брали кваліфіковану участі в їх підготовці;

- свідоме викривлення посилань на джерела, свідоме викривлення інформації, що міститься у джерелах, на які зроблені посилання (в деяких випадках це може також бути академічним плагіатом);

- подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами, або робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання;

- здавання або представлення різними особами робіт з однаковим змістом як результату власної навчальної діяльності; написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах;

- використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та ін.) при виконанні групових контрольних заходів з однаковими варіантами;

- продаж, поширення, постінг або публікація курсів лекцій, роздаткових матеріалів, записів або іншої інформації, наданої викладачем, а також використання їх для будь-яких комерційних цілей без письмового дозволу викладача;

- отримання копії екзаменаційних білетів, питань чи завдань раніше, ніж буде дозволено викладачем; повторне подання здобувачами освіти письмових робіт, які вже подавалися як звітність з інших дисциплін, без дозволу викладача (іноді це розглядають як різновид самоплагіату);

- надання недостовірної інформації про ДНУ «ЦТОЗ» ДУС, його систему оцінювання, результати навчання, конкурси тощо;

- неправдиві повідомлення здобувачів освіти про події, які вимагають припинення освітнього процесу, перенесення контрольних заходів тощо (техногенні аварії, стихійні лиха, загроза вибуху тощо);

- несамотійне виконання завдань у випадках, коли не дозволяється отримання допомоги, або не зазначення інформації про отриману допомогу, консультації, співпрацю; проходження процедур контролю знань підставними особами; симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби для уникнення контрольних заходів; надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належного проведення їх експертизи.

4.7. Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру для отримання неправомірної переваги в освітньому процесі:

- одержання, провокування або пропонування неправомірної вигоди за отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду поточного та підсумкового контролю, а також будь-яких інших переваг у навчальній, дослідницькій чи трудовій діяльності; примусові благодійні внески та примусова праця здобувачів освіти та/або їх батьків;

- примусове надання освітніх послуг (примусове репетиторство); деякі випадки конфлікту інтересів та ін.

4.8. Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти:

- свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- невчасне повідомлення здобувачів освіти про систему оцінювання результатів навчання; застосування системи оцінювання, що не відповідає декларованим цілям та завданням теми, дисципліни, практики, освітньої програми тощо; відсутність об'єктивних критеріїв оцінювання.

5. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС

Дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин учасниками наукового та освітнього процесів передбачає:

- обов'язкове слідування фундаментальним цінностям академічної доброчесності;
- дотримання норм чинного законодавства у сфері освіти і науки та інтелектуальної власності (не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами);
- дотримання моральних норм та правил етичної поведінки;
- відповідальне ставлення до своїх обов'язків, своєчасне та сумлінне, об'єктивне та неупереджене їх виконання;
- дотримання корпоративної культури та поваги до усіх учасників освітнього процесу;
- перешкоджання проявам академічної недоброчесності з боку усіх учасників освітнього та наукового процесу;
- негайне повідомлення про випадки порушення академічної доброчесності уповноваженим органам (посадовим особам) залежно від власного підпорядкування та типу порушення для здійснення ними відповідного реагування;
- несення академічної відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин;
- надання достовірної інформації про власну діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу;
- протидія конформізму, захист свободи думки, засудження цензури.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Основні питання щодо понять, форм прояву та інших особливостей втілення академічної доброчесності в освітній діяльності Університету, проблеми моніторингу, контролю за дотриманням вимог академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу та їх відповідальності за вчинення дій, що кваліфікуються як академічна недоброчесність (будь-яких їх видів та форм), визначаються Положеннями про академічну доброчесність, про виявлення та запобігання академічного плагіату та про Комісію з питань етики ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

Заступник директора з наукової роботи

Юрій ЯЩЕНКО